

**Cauza C-555/21****Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

9 septembrie 2021

**Instanța de trimitere:**

Oberster Gerichtshof (Austria)

**Data deciziei de trimitere:**

19 august 2021

**Reclamantă (intimată în recurs în fața OGH):**

Verein für Konsumenteninformation

**Pârâtă (recurentă în fața OGH):**

UniCredit Bank Austria AG

**Obiectul procedurii principale**

Contracte de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile rezidențiale – Rambursare anticipată a valorii creditului – Reducere proporțională a dobânzilor datorate de împrumutat și a costurilor care depind de durată, dar nu și a costurilor care nu depind de durată

**Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare**

Interpretarea dreptului Uniunii, articolul 267 TFUE

**Întrebarea preliminară**

Articolul 25 alineatul (1) din Directiva 2014/17/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 februarie 2014 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile rezidențiale și de modificare a Directivelor 2008/48/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010 trebuie să fie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale care prevede că, în

cazul exercitării dreptului împrumutatului de a rambursa parțial sau integral valoarea creditului înainte de expirarea perioadei convenite, dobânzile datorate de împrumutat și costurile care depind de durata contractului sunt reduse proporțional, în timp ce pentru costurile care nu depind de durata contractului nu există o asemenea reglementare?

### **Dispozițiile de drept al Uniunii invocate**

Directiva 2014/17/UE, articolul 4 și articolul 25 alineatul (1)

Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului, articolul 3 și articolul 16 alineatul (1)

### **Dispozițiile naționale invocate**

Legea privind creditele ipotecare și imobiliare (HIKrG) (în versiunea în vigoare până la 31 decembrie 2020): articolul 20 Rambursarea anticipată

(1) Împrumutatul are dreptul, în orice moment, să ramburseze parțial sau integral valoarea creditului înainte de expirarea perioadei convenite. Rambursarea anticipată a întregii valori a creditului, majorată cu dobânzi, este considerată reziliere a contractului de credit. În cazul rambursării anticipate a creditului, dobânzile datorate de împrumutat se reduc proporțional cu creanța astfel redusă și, dacă este cazul, proporțional cu durata astfel redusă a contractului; costurile care depind de durată sunt reduse proporțional.

Legea privind creditele de consum (VKrG), articolul 16 alineatul (1)

Legea privind protecția consumatorilor (KSchH), articolele 28 și 29

### **Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii**

- 1 Reclamanta este o asociație pentru apărarea intereselor consumatorilor. Pârâta este o instituție de credit care utilizează, în relațiile cu consumatorii, la încheierea unor contracte de împrumut însoțite de garanții ipotecare, formulare de contract care, la punctul „Rambursare anticipată”, prevăd dreptul împrumutatului la rambursarea anticipată a împrumutului, precum și reducerea dobânzilor care trebuie plătite de acesta și a costurilor care depind de durata contractului, dar care conțin următoarea clauză: „Se precizează că cheltuielile de prelucrare care nu depind de durată nu sunt restituite, nici măcar proporțional”.
- 2 Asociația a formulat în fața Handelsgericht Wien [Tribunalul Comercial din Viena], împotriva instituției de credit, o acțiune având ca obiect încetarea utilizării acestei clauze, precum și publicarea hotărârii. Instanța de prim grad de jurisdicție a respins acțiunea și a admis cererea pârâtei având ca obiect publicarea hotărârii

de respingere a acțiunii. În schimb, Oberlandesgericht Wien [Tribunalul Regional Superior din Viena] a admis apelul declarat de asociația reclamantă și a admis în totalitate acțiunea. În prezent, Oberster Gerichtshof [Curtea Supremă, Austria] este chemată să se pronunțe cu privire la recursul formulat de pârâtă împotriva deciziei pronunțate în apel, prin care se urmărește restabilirea hotărârii inițiale.

### **Principalele argumente ale părților din litigiul principal**

- 3 Reclamanta susține că clauza este contrară articolului 25 alineatul (1) din Directiva 2014/17/UE privind creditele pentru bunuri imobile rezidențiale (WIKrRL), care prevede că, în cazul rambursării anticipate, consumatorul are dreptul la o reducere a costului total al creditului, care constă în dobânda și în costurile aferente duratei restante a contractului. În ceea ce privește dispoziția, în esență identică, a articolului 16 alineatul (1) din Directiva 2008/48/CE (VKrRL), Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat, în Hotărârea din 11 septembrie 2019, Lexitor (C-383/18, EU:C:2019:702), că reducerea se impune atât costurilor care depind de durata contractului, cât și celor care nu depind de aceasta. Această jurisprudență se aplică și creditelor ipotecare și imobiliare. Dispoziția articolului 20 alineatul (1) din Legea austriacă privind creditele ipotecare și imobiliare (denumită în continuare „HIKrG”), adoptată pentru transpunerea Directivei 2014/17, s-a inspirat din dispoziția articolului 16 alineatul (1) din Legea austriacă privind creditele de consum (denumită în continuare „VKrG”), adoptată pentru transpunerea Directivei 2008/48; aceste dispoziții ar fi prevăzut în mod similar, în cazul unei rambursări anticipate, o reducere proporțională a dobânzilor datorate de împrumutat și a costurilor care depind de durata contractului, fără însă a face vreo mențiune cu privire la costurile care nu depind de durata contractului. Ambele dispoziții ar trebui să fie interpretate în conformitate cu directiva, potrivit hotărârii menționate a Curții de Justiție a Uniunii Europene, în sensul că și costurile care nu depind de durata contractului ar trebui să fie reduse.
- 4 Pârâta a obiectat că hotărârea menționată a fost pronunțată numai cu privire la Directiva 2008/48 și că nu este aplicabilă creditelor pentru bunuri imobile rezidențiale și creditelor imobiliare. Chiar dacă dispozițiile directivelor și ale legilor care le transpun sunt aproape identice, datorită particularităților contractelor ipotecare și ținând seama de definiția diferită a costului total al creditului, care figurează în directive, trebuie să se facă o diferențiere. În cazul creditelor ipotecare și imobiliare, costurile care nu depind de durata contractului sunt considerabil mai mari. Prin urmare, Hotărârea Lexitor nu are nicio incidență asupra clauzei. Chiar dacă nu s-ar opta pentru această interpretare, ca urmare a modului de redactare clar și a voinței neechivoce a legiuitorului, articolul 20 alineatul (1) din HIKrG nu ar putea fi interpretat în conformitate cu directiva în acest sens, întrucât nu ar exista o lacună legislativă neintenționată.

## Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 5 Hotărârea pronunțată de Oberster Gerichtshof nu este supusă niciunei căi de atac în dreptul intern (articolul 267 TFUE). În acest caz, reiese din jurisprudența Curții de Justiție că instanța națională sesizată trebuie, în principiu, să aprecieze atât caracterul necesar al unei cereri de decizie preliminară, cât și pertinenta întrebărilor referitoare la dreptul Uniunii pe care urmează să le adreseze Curții de Justiție. Instanța de trimitere nu este de acord cu poziția instanței de apel potrivit căreia interpretarea articolului 25 din Directiva 2014/17 este atât de evidentă încât ar trebui să se considere că este vorba despre un *acte clair*.
- 6 La punctul 36 din Hotărârea Lexitor, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat că articolul 16 alineatul (1) din Directiva 2008/48 trebuie interpretat în sensul că dreptul consumatorului la reducerea costului total al creditului în caz de rambursare anticipată a creditului privește toate costurile impuse consumatorului. Obiectivul acestei directive este să garanteze o protecție ridicată a consumatorului (punctul 29). Includerea, în reducerea costului total, a costurilor care nu depind de durata contractului nu afectează în mod nerezonabil creditorul, întrucât articolul 16 alineatul (2) din Directiva 2008/48 prevede dreptul acestuia la o compensație pentru eventualele costuri legate direct de rambursarea anticipată a creditului. Potrivit instanței de trimitere, există atât argumente care pledează în favoarea unei interpretări a articolului 25 alineatul (1) din Directiva 2014/17 potrivit criteriilor Hotărârii Lexitor, cât și argumente împotriva acestei interpretări.
- 7 O interpretare în sensul Hotărârii Lexitor este susținută, în primul rând, de faptul că articolul 16 alineatul (1) a doua teză din Directiva 2008/48 și articolul 25 alineatul (1) a doua teză din Directiva 2014/17 au un mod de redactare aproape identic. Obiectivul Directivei 2008/48 de a garanta o protecție ridicată a consumatorilor este valabil și pentru Directiva 2014/17.
- 8 Există însă și motive importante împotriva unei astfel de interpretări. În temeiul articolului 2 alineatul (2) literele (a) și (b) din Directiva 2008/48, adoptată deja în anul 2008, această directivă nu se aplică contractelor de credit garantate fie prin ipotecă, fie printr-o altă garanție comparabilă, utilizată în mod curent într-un stat membru asupra unui bun imobil, fie printr-un drept legat de un bun imobil și contractelor de credit al căror scop este dobândirea sau păstrarea drepturilor de proprietate asupra unui teren sau asupra unei clădiri existente sau proiectate. Aplicarea articolului 16 alineatul (1) din Directiva 2008/48 în privința rambursării anticipate a unor astfel de credite imobiliare a fost, așadar, exclusă dintotdeauna. Directiva 2014/17, adoptată abia în anul 2014, a reglementat pentru prima dată anumite aspecte ale actelor cu putere de lege și actelor administrative ale statelor membre referitoare la contractele care acoperă credite pentru consumatori garantate prin ipotecă sau legate în alt mod de bunuri imobile rezidențiale (articolul 1 din Directiva 2014/17). Printre particularitățile contractului de credit ipotecar și ale contractului de credit imobiliar figurează de asemenea faptul că acest tip de contracte de împrumut este legat, în general, de o întreagă serie de costuri care nu depind de durată și al căror quantum poate fi cu greu influențat de

instituția de credit, costuri care nu există în cadrul contractelor de credit de consum „simple” care fac obiectul Directivei 2008/48. Dat fiind că, potrivit definiției prevăzute la articolul 4 punctul 13 din Directiva 2014/17, „costul total al creditului pentru consumator” trebuie să includă de asemenea taxele de achitat o singură dată pentru evaluare, înscrierea ipotecii în cartea funciară sau legalizarea semnăturii, care sunt aplicabile, în general, în cazul unor astfel de contracte, dar care, în definitiv, nu revin nicidecum din punct de vedere economic creditorului, instanța de trimitere nu pare să excludă o interpretare a articolului 25 alineatul (1) din Directiva 2014/17 potrivit căreia, în acest mod, în privința creditelor imobiliare, nu ar trebui impus un drept de reducere în legătură cu costurile care nu depind de durată. Interesele legate de protecția consumatorilor nu ar fi afectate de o asemenea interpretare, deoarece tocmai o obligație de restituire de către creditor a unor astfel de costuri care nu depind de durata contractului, în sensul articolului 25 alineatul (3) din Directiva 2014/17, ar putea da naștere unei compensații pentru eventualele costuri legate direct de rambursarea anticipată a creditului.

- 9 Decizia instanței de trimitere depinde în speță de răspunsul la întrebarea adresată Curții de Justiție a Uniunii Europene. În cazul unui răspuns negativ, clauza utilizată de pârâtă corespunde dreptului aplicabil până la 31 decembrie 2020, astfel încât utilizarea acesteia nu poate, în orice caz, să justifice obligația de încetare care revine pârâtei. În schimb, în cazul unui răspuns afirmativ, Oberster Gerichtshof ar trebui să răspundă la întrebarea dacă și, eventual, cum poate fi interpretat în conformitate cu directiva articolul 20 alineatul (1) din HIKrG, în versiunea anterioară.